

Dedi ki, demisən, demisən, dilinnən çıxıf. Get denən Allah xeyir versin. Siz deyən sözə mən nə deyirəm?

Gəlif deyir ki, bir halda ki, bir işi siz məsləhət görürsünüz, Allah xeyir versin.

O yerdə tacirin biri deyir: “Filan yerdə bir maqazini içi dolu malnan bağışdadım sənin təzə yeznənə”. Deməli, neçə tacir varmış hərəsi bir tükan bunun yeznəsinə padarka elədi.

Musa peyğəmbər bir vaxt görür ki, bu çırpı satan oğlanda bir dəm var, bir dəsgah var. Bu oğlan şəhərdə uje bir nömrəli adamdı. Bir də Allah-talanın yanına gedəndə deyir ki, canım sizə fəda olsun. Sizdə mən yalan görməmişəm. Bu nə hak-hesabdı? Deyir ki, bizdə yalan olmaz. Amma o uşağ on altı yaşa gələnə qədər bir dəfə “Allah, saa şükür” deməmişdi. Şükür onun dilinə gəlməmişdi. Bir dəfə on qəpiyini kəsdim, onda dedi ki, Allah saa şükür, nə yaxşı hamısını kəsmədi. Tacir buna əlli qəpih verəndə genə dedi ki, Allah saa şükür. Tacirin arvadı bir maat verəndə genə dedi: “Allah saa şükür”. Ona görə hər şeyi bağışdadım ona.

İndi şükür eləmək yaxşı şeydi. İnsannar var altında üç yüz min maatlıx maşını, özü villaların içində itir, pulunun hesabını bilmir, həyatdan da narazıdır. İki gözün baxır, iki əlin sağdı, iki ayağın sağdı, normal yaşayırsan, şükür elə da. Atalar deyir: “Yaxşı günün qədri pis gündə bilinir”. Pis günə düşməyüncə bilmirsən yaxşı gün nədi.

43. YAZIYA POZU YOXDU

Gənə söypət eliyillər ki, bir günü Şah Abbas çıxır bir üç-dörd illik gəzməyə. Gəlif bir kəntdə qalır. Baxır o evə, görür ki, yaxşı evdi. Gəlir bu evə:

– A qardaş, bizi Allah qonağı eliyin dana, dərviş babayx.

Heş kim bunnarı saxlamır. Gəlir bir kasıf evə. Görür qapıda bir kişi var.

– Salam mələykü.

– Ələykümət salam.

Deyir ki, Allah qonağı saxlıyarsan bizi? Deyir:

– Vallah, Allaha da qurvan olum, onun qonağına da. İş burdadır ki, sizdən də üzr isdiyirəm, mənim yoldaşım hamilədi, yükünü yerə qoyajax. Bir dənə də evdi, ikinci ev yoxdu.

Deyir:

– Ə, elə üçümüz də seyvanda yatarıx dana.

Şah Abbas yornuğ idi, girən kimi yatır, çörəhdən-zaddan yeyif yatır. Vəzir Allahverdi xan fikirəşir dünyanın qayğısını. Görür içəridən arvad səsi gəlirdi. Bir nəfər kişi içəri girməh isdiyəndə bu əl atır bunun abasınan tutur.

– Sən hara gedirsən, orda zahı qadın var, ora kişi heyლაğı girməz.

Nəysə, bu məjburi girir içəri. Deyir:

– Ə, bu nətər olan şeydi axı, burda zahı qadın var, bu niyə girdi bura.

Özünü cəmliyir, deyir:

– Sən öl, bunu buraxmaram. Hara buraxıram ə, onu.

Bu çölə çıxanda tutur bunu möhkəm abasınan, deyir:

– Sən kimsən ey, o kadının yanına niyə girdin? Axı kişi xelağı ora girməli döyül.

Deyir:

– A kişi, burax məni.

Deyir:

– Yox ey, buraxmıyajam.

Deyir ki, mən insannarın taleyini yazıram. Deyir:

– Arvadın nəyi oldu?

Deyir ki, kadının oğlu oldu, şahın da bu geje həməən vaxdı bir qızı oldu. Bunun taleyini yazdım şahın qızına.

Bu yatır, səhər yeməh-ışməhdən sora bular gedillər. Yol gəndə vəzir Allahverdi xan dedi ki, şah, bilirsən nə var? Dedi:

– Yox.

Dedi:

– Sənin bir qızın oldu.

Dedi:

– Ə, sən nə bilirsən? Üç aylıx, dörd aylıx yoldu. Sən nə bilirsən ki, mənim qızım oldu?

Deyir:

– Bildim.

– Ə, nədən bildin?

Deyir:

– Sənin qızın oldu, ev yiyəsinin də oğlu oldu. Sənin qızının taleyini yazdı bax bu oğlana.

– Ə, mən onu pozaram. O nədi ə, onu pozaram. Qayıdax ora.

Qayıdıf deyir:

– Qardaş, görürəm aylən çoxdu, çox uşağın var, bu geję də biri olufdu. O uşağı ver, dərviş babayam, onu mən yaxşı dolandıram. Bu qədər də saa pul verirəm.

Pul şirin şeydi. Pulu verir, bunu alır. Götürüllər gəlillər. Bir dərin meşədən keçəndə bu, bələyi atır. Deyir:

– Hə, indi yazdı, onu elə pozdum ki nətəri.

Nəysə, uşax düşür bir canavarın yuvasının ağzına. Hansı ki bu canavarın da körpə balaları olur. Canavar görür ki, səs gəlir. Baxır ki, insandı. Gətirir bunu yemliyin, böyüdür. Vəşi uşax olur. Bu canavar ova gedəndə bu da qoşulur canavarın balalarına. Çox dolanıllar.

Bir çoban olur, el çobanı. Bunun da züryəti olmur. Bir gün görür ki, bir dəsdə canavar hücum elədi qoyun sürüsünə. Qoyun sürüsünə hücum eliyən kimi başdıyır səs-küy eliyir, uşağı karıxdırır tutur. Gətirir, arvadına deyir:

– Ay arvad, Allah-tala bizimkini yetirifdi. Evladımız yoxuydu, amma Allah-tala bizə evlad verdi.

Deyir:

– A kişi, başqa adamın uşağı olar?

Dedi:

– Yox ey, mən canavarrarın içinnən tutmuşam. Başqa adamın uşağının canavarın içində nə işi var?

Bunu saxlıyır, böyüdür. Bu yavaş-yavaş böyüyür ədəbli, mərifətli uşağ olur. Hansı evdə ki məclis olur, o məclisdə xidmət eləməh üçün bu uşağı aparıllar.

Bir günü Şah Abbas vəzir Allahverdi xannan dərviş libasında gəlif kəntdən keçəndə görüllər ki, bir məclis var. Bular da keçir

məclisə. Baxıllar ki, ortada bir uşağ adamlara qulluğ eliyir. Çay verir, çörəh verir. Kimə nə lazımdı onu paylıyır. Vəzir Allahverdi xan Şah Abbasın qoluna vurur. Deyir:

– Onu tanıyırsan?

Deyir:

– Yox.

Deyir:

– Həmən o uşaxdı ey bu.

Deyir:

– Ə, nə danışırısan? O uşağı indi vəşi heyvannar yedi.

Deyir:

– Həmən uşağdı.

Nəysə, soraxlıya-soraxlıya bu kimin uşağıdı, deyillər çobanın.

Çobanı çağırtdırır yanına. Deyir:

– Dərviş babayam, mənim sözüümün ovsanatı olur. Eşitmişəm bir oğlun var. Bu sənindi?

Deyir:

– Hə, mənim oğlumdu.

– Axı eşitmişəm sənin uşağın-züryətin olmuyuf.

Deyir:

– Vallah, Allahdan gizdin deyil, sizdən nə gizdədim. Bəs belə bir hadisə oluf.

Deyir:

– Mənim Şah Abbasa bir məktubum var. Ala bu qədər nağd pul verim, onu aparsın. Şah Abbas da ona pul verəjəh, qayıdanda saa versin.

Pul şirin şeydi. Deyir:

– Yaxşı.

Bir də belə bir haşiyə çıxım. Süleyman peyğəmbərin atası Davud peyğəmbər şikayətə baxırdı. İki qadın girir içəri, bir uşağı gətirillər. O qadın deyir ki, mənimdi, bu qadın deyir ki, mənimdi. Davud peyğəmbər isdiyir izah eliyə, Süleyman peyğəmbər dayanammır. Deyir:

– Ata, icazə ver mən təyin eliyim uşağ kimindi.

Deyif:

– Elə.

Uşağı biləyinnən tutuf qalxızır. Belə qılıncı qalxızır göyə ki, guya bunu vurajaxdı. Qılıncı qalxızanda ananın ürəyi gedir, doğma ananın. Axı qanı qanınıandı. Ayılında deyir ki, mən isdəmirməm, verin o qadına. O qadınnan uşağı alır verir öz anasına.

İndi bunun da öz uşağı deyil. Saxlıyırda da, atalığ yanımı yoxdu. Deyir, əşi, bu qədər pul verəjəh, orda Şah Abbas da bu qədər pul verəjəh. Göndərir. Bu məktuf yazır ki, çatan kimi bu uşağın boynunu vurdur. Məktubu verir ki, bunu apar ikinci vəzirə verərsən.

Nəysə, oğlan götürür məktubu gedir. Təsadüfən çıxır Şah Abbasın bağına. Yorulmuşmuş, çarhovuzun başında uzanır. Uzanan kimi yuxuya gedir. Şah Abbasın qızı da gəzməyə çıxıf. Görür kü, çarhovuzun başında bir nəfər cavan oğlan yatıf. Buna bənd olur. Baxır ki, bunun papağı düşüf, yanında da bir məktufdu. Baxır ki, atasının məktubudu. Atası yazıf Qara vəzirə ki, bu adam ora çatan kimi bunu iki şakqa eliyərsən, mənim darvazamnan asarsan. Qız oğlana bənd olur, gətirir məktubu dəyişdirir. Deyir ki, bu oğlan ora çatan kimi mənim qızımı verərsiniz ona, toy eliyərsiniz.

Nəysə, gətirir verir vəzirə. Vəzir oxuyan kimi deyir şahın hökmüdü. Qızda da peçat varmış. Biri Şah Abbasda idi, biri qızda. Qız məktubu atasının xətdiynən yazıf möhürü də basıf. Qara vəzir oxuyan kimi məhətdəl qalır.

– A bala, bunu saa kim verir?

Deyir:

– Şah Abbas.

Nəysə, məjbur olur toyu eliyir.

Bunnar gəzillər. Beş-altı aydan sora gələndə şəhərə elan vurullar ki, Şah Abbas şəhərə daxil olur, onu qarşılamaq lazımdı. Çıxıllar Şah Abbası qarşılamağa. Vəzir Allahverdi xan baxır ki, Şah Abbasın qızı da gəlir, həməən oğlan da bunun yanında. Deyir:

– Şah, görürsən, uje toy oluf, sənin qızın onun yoldaşdı.

Deyir:

– Nə danışırısan?

Deyir:

– Vallah hə.

Gəlir örgənir ki, həqiqətən də Şah Abbasın qızı ona gedif. Vəzir Allahverdi xan deyir ki, yazıya pozu yoxdu. Şah Abbas deyir ki, mən səyf eləmişəm, Allahın hökmünə qarışmışam.

44. AĞILLI QIZ

İki padşah olur. Bu padşahın alimləri o biri padşahın alimlərinə üç sual verillər. Deyillər sizin alimlər desin görəh dünyada ən yüyərəh nədi? İkinci, həyatda cannılar içərisində ən qüvvətdi nədi? Üçüncü, həyatda ən şirin şey nədi? Bu sualı verillər, bular cavab tapa bilmillər. Tapa bilmiyəndə padşah öz vəzirini çağırır, deyir:

– Vəzir, sənə qırx gün möhlət verirəm. Bu suallara cavab tapdın tapdın, tapmadın, səni birtəəri eliyəjəm. O padşahnan da müharibə eləməh fikrində deyiləm.

Vəzir qalır çıxılmaz vəziyyətdə. Baş götürür gedir bu suallara cavab tapmağa. Gedəndə bir alaçığın qabağınnan yolu düşür. Alaçığın qabağınnan keçəndə alaçığdan on üç-on beş yaşında bir şəxsiyyətə qız uşağı çıxır. Bu qız uşağı vəziri dəvət eliyir evə. Vəzir girir evə, görür qızdan başqa heş kəs yoxdu. Deyir:

– Ay bala, atan hara gedif?

Deyir:

– Atam gedif dosdu düşman eləməyə.

– Anan hara gedif?

– Anam da gedif biri iki eləməyə.

– Sən özün nə iş görürsən?

Deyif:

– Mən də ikini bir eliyirəm.

Deyif:

– Deyirsən atam gedif dosdu düşman eləməyə, o nə deməkdi?

Deyir:

– Birinə borş verif, gedif alıf gətirəjəh, olajax düşman.

Deyir:

– Bir də deyirsən anam da biri iki eliyir. O nə deməkdi?

Deyir: